

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK IV KURYTYBA, DNIA 3 SIERPNIA 1923. Nr. 59. Adres dla listów: — Curitiba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curitiba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Table with subscription rates for 'LUDU' in various regions like Brazil, Argentina, Europe, etc.

Gdyby Niemcy zwyciężyli...

Prus miała być przyłączona... Gazety wielkopolskie zwracają... Obecnie w czerwcu wyszła w Niemczech ciekawa książka...

Prus miała być przyłączona... Do Niemców miały należeć ziemie po obu stronach Mozy...

Aby BELGJĘ ukarać, miała ona podlegać ścisłej kontroli Niemiec... W warunkach pokoju opracowanych przez Ludendorfa...

W warunkach pokoju opracowanych przez Ludendorfa nie ma wzmianki o kontroli wojennej...

ANGLJA miała Niemcom dać 6 miliardów funtów szterlingów... Luddendorf sądził, że te warunki były bardzo skromne...

NASZE UWAGI.

Z tej książki widzimy prawdziwe oblicze Niemiec... Zato, zerwanie się do walki z Prusakami i wspaniałe wybiecie się na wolność Wielkopolski...

go rządu Moraczewskiego we Warszawie zamiast z tryumfem i radością... SZAL KŁAMSTWA I NIE-NAWISCI.

Zapanował w Niemczech przeciw Francji Belgii... Zapanował w Niemczech przeciw Francji Belgii. Polsce i całej wogóle koalicji...

»Deutsche Allgemeine Zeitung«, a jednak dziennik ten bez zajęcia... »Wiadomo, że zwyczaj poezji...

»Kto Francuzowi na niemieckiej ziemi da przyłutek i schronienie... Gdzie Anus? (Mówca przedzielił Czesnuż milczył.)

Hrabia Damian

PCWIEŚC HISTORYCZNA Z OSIEMNASTEGO WIEKU. 31. Odziewni spojrzeli na mówiącego, lecz nie zdążył odpowiedzieć...

hrabia jak najprędzej do Strzelca przybył i daleko odebrał... To wszystko kłamstwo i zgrada... Król... Marzałek zbliżył się do Kramp...

my w niej sposób pospieszyć mu na ratunek... Jeśli już wzięty na nęcn-sza pomoc... Włoc i oni wzięci i nie wzięci...

szkuje na dostojną małżonkę jego ręki... Nie ładnie się panie marszałku... Na co czekać? Czy mamy czekać...

cem oczekania powrotu małżonki z odcypaniem d... Gdzie Anus? (Mówca przedzielił Czesnuż milczył.)

... jak padliny — ten będzie zaw-
sze na ziemi niemieckiej lotrem
bez czci i wiary...
Dostownie: der sei ein ehrver-
gessener Lump genannt!
Pieńny kwiatek — ta niemiecka
zw. „oca przysięga!

SAN EKS-CESARZ WILHELM
UCZY TEJ NIE-AWISCI. Choć
siedzi w Holandji na wygnaniu,
do przy każdej sposobności wy-
lewa swą nienawiść do Francji.
Niedawno odwiedzili go niemiec-
cy studenci; cesarz skorzystał z
tej sposobności i wygłosił mowę
godną zwyczajnego rzeźnika lub
tyrana. Słowa cesarza podajemy
poniżej dostownie za „Neue Freie
Presse“ z dnia 19-go czerwca:
»Dzieci! (mówił exkaiser) Fran-
cja! Jeszcze raz będziecie mu-
sieli dobrać się do jej skóry!
Zbyt przyzwyczajeni postępowali-
smv wobec tej hototy!
(»Kinder. Frankreich! Da mü-
ß ihr nochmals ran. Viel zu
ausständig sind wir gegen das Ge-
sindel gewesen!«

Na pytanie w jaki sposób Niem-
cy mają się dobrać do skóry
francuskiej, eks-cesarz odpowie-
dział wymijająco:
»Poczekajcie tylko! Nadejdzie
dzień, świat dożył już niejednej
niespodzianki.«

Gdy marszałek dworu wspom-
niał, że jeden ze studentów, ro-
dem z Nurburga, brał udział w
morderczej walce z robotnikami
(co zresztą było nieprawdą), u-
cieszył się ex-cesarz:
»No, to była doskonała robota.
Daliście Turyczykom porządnie
bobu.«

(Na, das habt ihr ja famos ge-
macht, ihr habt den Thüringern
ja ordentlich gegeben).
A jeden ze swity dorzucił
— »Saupack!« (o polsku dano-
by się przetłumaczyć mniej wię-
cej przez »świńskie mordy«).

»Wogóle liczę przedewszyst-
kiem na studentów, mówią dale,
cesarz. W roku 1813 oni pierw-
si dali łupnia. Możecie znowu za-
cząć! (Die habens 1813 geschmi-
ssen: Konnt ihr nochmals ma-
chen!«)

Powyzsze próbki przedzy my-
śli i stylu exkaisera przytoczone
z pism niemieckich wystarczą
chyba w zupełności.

A pamiętać trzeba, że Wilhelm
został bożyszczem prusactwa
że jego słów słuchają Niemcy
z uszanowaniem.

Takie oto nauki wyniósł ex-
kaiser z wojny — a podobnie jak
ca myślą oale prawie Prusy. Za-
to jeszcze zniszczyli Francję,
za mało wycieli drzew owoc-
wych, zasypali studzien, spalili
domów; zrabowali mienia. Byli
jeszcze »zu ausständig gegen das
Gesindel!« I nie myślą płacić
odszkodowania.

Exkaiser Wilhelm, jak drapieź-
na bestja trzymana jest na u-
więzi za kratą w Doorn.

Trzeba, żeby Traktat wersal-
ski i ścisły sojusz Polski z Fran-
cją trzymały tak całe prusactwo
na uwięzi rokój w Europie za-
leży od spełnienia bestji pruskiej.
Prusy rozpętane — to zagłada
kultury, to nowy kataklizm świa-
towy.

Warsztaty te jednak nie po-
siadając koniecznych technicz-
nych urządzeń dokowych, nie
mogą przeprowadzać remon-
tów i napraw na większą ska-
łę (np. wyjęcie lub wstawienie
wałów, malowanie dna i na-
prawy części pod wodnych sta-
tków, zmiana śrub i t. d.).
Jeżeli chodzi o roboty w
większym zakresie, to usku-
teczniód je może w obecnej chwi-
li wyłącznie stocznia w Gdań-
sku, wskutek czego, do czasu
zbudowania własnego portu i
doków w Gdyni, jesteśmy do
pewnego stopnia uzależnieni
od wolnego miasta Gdańska.

Warsztaty w Pucku, pozosta-
jące pod kierownictwem kapi-
tana Rettigera, posiadają ur-
ządzenia mechaniczne, pocho-
dzące ze stoczni francuskiej
Removantina.

Cała instalacja, umieszczona
poprzednio na krypcach, jako
stocznia pływająca, była zmon-
towana w Modlinie i przesła-
na Wisłą na morze.

Ostatnio warsztaty przenie-
siono do stałych baraków w
Pucku.

GDAŃSKIE PRZYGOTO-
WANIA WJENNE.
Gdańsk, 26. 6. — Znany
major Wagner, były oficer nie-
mieckiego sztabu generalnego,
łącznie z policją, kompanją cel-
ną, kompanją pocztową i ko-
lejową, strażą obywatelską o-
raz różnymi związkami mło-
dzieży akademickiej nie spo-
czywa ani na chwilę, aby być
w pogotowiu na wiosnę, kie-
dy zdaniem tutejszych nacja-
nalistów wybuchnął ma wojna.

W związku z tem stwierdził
należy, że w tutejszych zakła-
dach leczniczych zatrudniony
jest i kształci się uderzająco
duży personel sanitarny, któ-
ry według słów nacjonalistów
użyty ma być w wojnie ma-
jącej wybuchnąć.

ZJAZD ŻYDOWSKI.
Gdańsk, 25. 5. — Dziś roz-
poczęły się obrady światowej
organizacji żydowskiej »Ort-
« mającej na celu krzewienie za-
miłowania do rzemiosł i rol-
nictwa wśród Żydów w Pol-
sce, państwach nadbałtyckich,
oraz na Bałkanie.

Referaty wygłoszą znani ży-
dowscy działacze współdziel-
czy.

Celem zjazdu jest manife-
stacja na cześć żydowskiego
rzemiosła i rolnictwa. Po 3-dnio-
wych naradach zostanie ogło-
szone sprawozdanie oficjalne.
(Przyp. Red. Żydz! jak wi-
dzimy, zamierzają poświęcić się
rolnictwu i rzemiosłom, a
mniej handlowi i kupiectwu,
gdzie z powodu oszustwa i
lichwy są słusznie zniechęci-
zeni).

WYWÓZ POLSKI DO
ROSJI.
Moskwa, 24. 6. — Na gra-
nicy polsko-rosyjskiej oczeki-
wany jest w najbliższych dniach
wielki transport towarów z
Polski. Pierwsze wagony już
przybyły. Zawierają one prze-
dewszystkiem wyroby chemi-
czne, prymusy, lampy nafto-
we itp.

RZĄD UWZGLĘDNI ŻY-
CZENIA WIERNYCH POL-
SCE HUCULÓW.
Warszawa, 16. 6. — Do-
wiadujemy się, że minister
spraw zagranicznych Seyda
przyjął deputację Huculów z
Zabiego i przyrzekł jej, że rząd
nie weźmie pod uwagę planu

POLSKIE WARSZTATY OKRĘTOWE NA POMORZU W PUCKU.

odstąpienia pewnej części Za-
biego i innych gmin hu-
ckich na rzecz sąsiedniego mo-
earstwa (Rumunji).
(Przyp. Red. Cóż na te biją-
ce w oczy fakta odpowie »Pra-
cia« z Prudentopolis? Zapew-
ne z telegramów niemieckich
i sowieckich znowu coś na Pol-
ską wywleczcie. Nic już nie po-
może — rola Petruszewycza
się skończyła, no i pieniądze
niemieckie).

PREZYDJUM UKRAIŃSKICH TRUDOWIKÓW.

L w 6 w. Prezesem Narod-
nego Komitetu partji trudowej
wybrano na onegdajszym po-
siedzeniu ścisłego komitetu
dra Włodzimierza Ochrymo-
wicz, zastępcami jego dra Ba-
czyńskiego, ks. Wojnarowskie-
go i właścianina Teraszkowca,
a generalnym sekretarzem Al-
freda Howikowicza. Wyboru
dokonano w sposób tajny.

REDAKCJA „LUDU“

poszukuje ZECERA do robót
stałych.

Z Brazylii.

Kurytyba.

Dr. Waclaw Radecki wrócił w
tych dniach z Rio de Janeiro, gdzie
uzyskał w ministerjum oświaty
zatwierdzenie ws: tkich swoich
dyplomów naukowych zarówno
szwajcarskich jak i polskich. Na
tej podstawie rozpoczął wykłady
z psychologii na wydziale praw-
niczym uniwersytetu parańskiego
w Kurytybie. Tak więc na uni-
wersytecie tutejszym wyklada już
czterech naszych Rodaków: Dr.
Miroslaw Szeligowski, Dr. Antoni
Rydygier i Dr. Szymon Kossob-
budzki na wydziale lekarskim a
Dr. Waclaw Radecki na wydziale
prawniczym.

W LAPIE udało się poli-
cji pochwycić długo poszukiwa-
nego koniokrada José Nascimento
który grasował wzdłuż linii ko-
lejowej Curityba — Rio Negro.

ABRANCHES. Na tradycyjny
odpusť w dzień patronki piękne-
go kościoła i parafji zjechało i
zeszło się narodu polskiego mnó-
stwo wielkie, bo i pogoda też do-
pisała. Byli goście z Kultury, Or-
leantau, Thomas Coelho, Sw. Kan-
dydy, Affonso Penna a nawet i z
dalszych okolic. Każdemu z o-
becnych odrazu wpadło do głó-
wy w oko nowe dopiero co ukon-
czone ogrodzenie naokoło kościo-
ła. Plac zniwelowany ujęty pod-
murowaniem, na którym stanął
żelazny płot, dodaje uroku ko-
ściółowi. Także plebanja tego ro-
ku piękniej wyglądała niż zesz-
łego, bo ją odmalowano i przy-
stawiono jej werandę. Widać, że
parafjanie pod przewodnictwem
gorliwego proboszcza ks. Józefa
Górala w pracach parafjalnych
postępują naprzód. Księżę było
dziewięciu, razem z księdzem
proboszczem. Celebrował ksiądz
Bolesław Bayer, a kazanie po-
wiedział ksiądz Jan Wróbel, pro-
boszcz z dalekiego Guarany z
Rio Grande do Sul.

Po podniosłem nabożeństwie
grzmiała kapela pod batułą p.
Troczyńskiego. Szurasko też było.
Uroczajście odpust przedstawie-
nie »Bernardety w Lourdes« na
obszernej sali szkoły parafjalnej
pod dyrek. ją Sióstr Miłosierdzia.

Paraná.

Z KOLONJI AMOLA-FACA
Dnia 5-go czerwca ukonstytu-
ował się ostatecznie komitet ko-
ścielny w skład którego weszli
następujący obywatele: Adam
Frydrych prezes; Fran. Mierzwa
skarbnik; Kazimierz Kochański
członek zarządu; Józef Rolak se-
kretarz.

Nowopowstały komitet budo-
wy kościoła na Virmond przejął
z rąk p. Radeckiej skrypturę na
ziemię pod kościół, dokończył

SOCIEDADE COMMERCIAL LIMITADA
(Dom Handlowy Polski)

Kupuje
Herva Matte
Caixa Postal 204
BIURO I SKŁADNICA przy ulicy RUA PEDRO IVO N. 25,
Curityba — Paraná --- Brasil.

grodzenie cmentarza, potwierdził
uchwałę poprzednią ze każda z
nowoprzybyłych rodzin płacić be-
dzie jednorazowo 10\$ na budo-
wę kościoła i 1\$ od alkiera aż
do ostatecznego wykończenia ko-
ścioła.

Dzięki też niezmiernym
zabiegom ob. Adama Frydrycha
komitet już dziś rozporządza po-
kazaniem kapitałkiem i nosi się z
zamiarem niezwłocznego przy-
stąpienia do budowy.

Obecnie tu panuje gorączka sia-
nia pszenicy i tylko o tem się
obecnie mówi, lecz skoro czas
zasiewów minie pomyślimy i o
innych sprawach nas obchodzą-
cych. Amolafakjanin.

Rio de Janeiro.

Na obrady kongresu federal-
nego wniosli niekierzy posłowie
z cpozejci nagle sprawę REWI-
ZJI KONSTYTUCJI. Ogólnie u-
ważają, że przez to chce znowu
opozycja powstrzymać prace pre-
zydenta Bernardesa, który dzi-
siaj stara się przedewszystkiem
o to, jak pokryć niedobór skar-
bowy na ten rok, który wedle
wszelkiego przewidywania dosię-
gnie sumy 230 milionów milrej-
sów, inaczey milrejs straci jesz-
cze więcej na wartości wobec
dolara.

Izba deputowanych kongresu
federalnego uchwalila lotnikom
Hintonowi i Martinsowi wypłacić
100 kontów jako zar. za lot, Nowy
Jork — Rio, choć odbył się z wie-
lu przerwaniami. Po cóż więc oszczę-
dza Bernardes, skoro deputowa-
ni uchwalają ciągle wysok'e da-
rowizny.

LLOYD BRASILEIRO, spółka
okrętowa po fatalnej i haniebnej
gospodarce zostaje z wszystki-
mi okrętami wydzierzawiony wiel-
kiej firmie Lage e Comp.

W STANIE RIO DE JANEIRO
pod São Fidelis odkryto pokła-
dy GRAFITU, z którego można
wyrabiać ołówki, tygłe do topie-
nia metali i t. d. Dotychczas nikt
jeszcze tych pokładów nie użyt-
kował ani dawnych odkrytych
w Minas, S. Paulo i Matto Grosso.

São Paulo

Rząd stanowy tutejszy spro-
wadza 20 tysięcy robotników-ku-
lis i to aż z Japonji prawdopo-
dobnie dla uprawy ryżu i kawy.

Amazonas

Bezwstydną gospodarką tego
stanu doszła do szczytu, nic dziw-
nego, że aż prezydent Brazylii
musiał kres polityczny wysprze-
dząy tego stanu. Rząd Amazonas
chciał w Stanach Zjednoczonych
pożyczyć aż 25 milionów dola-
rów czyli 230 milionów milrej-
sów na 9 1/2 procent; zato da-
wał i sprzedawał wierzytelom
ogromne obszary ziemi od 300
tysięcy do 400 tysięcy hektarów,
które amerykanie mieli skoloniz-
zować i przeprowadzić na nich
wszelkie roboty. Zadłużenie sta-
nu przechodzi wszelkie pojęcie.
samym urzędnikiem za zaległe

niewypłacone pensje należy się
suma 17 milionów milrejsów.

W Rio de Janeiro krążą bliżej
niesprawdzone pogłoski, jakoby
w stanie Amazonas wybuchła
REWOLUCJA. Buntownicy mieli
opanować gmachy rządowe w
Manaus i wywiesić flagę Stanów
Zjednoczonych, które poprosili o
pomoc. Może to tylko groźba ur-
zędników, którym rząd stanowy
zalega tak długo z pensjami?

Santa Catharina.

ŚMIERĆ ŁAZIKA. Ameryka
północna słynie z ciekawych a
częstokrot bardzo głupich i nie-
mądrych zakładów. Pomiędzy in-
nymi przed 13 laty zawarło um-
owę, że ten, co przez 15 lat
odwiedzi wszystkie miasta (muni-
cipia) Brazylii, otrzyma bardzo
autą nagrodę obliczoną na 100
kontów. Wyruszyło więc do Bra-
zylji aż 5 współzawodników, a
między nimi dwie panie i pieszak,
zaczęli obchodzić Brazylię. Wśród
tej podróży od niewygód i trudów
umarło 4 z tych łazików i to w
slanach gorących — północną
Wytrwałością i zdrowiem prze-
wyższał wszystkich Józef Fritz
Walter. Przez 13 lat obszedł
wszystkie stany północne, nie-
dawno zjawił się w Paranie i
Kurytybie, obecnie mając jeszcze
2 lata czasu wyruszył do ostat-
nich dwóch stanów S. Catharina
i Rio Grande do Sul. Lecz tu
niedaleko od kresu tej 15-letniej
tułaczki spotkała go śmierć, za-
kładu nikt nie wygrał. Walter z
Guaratuby udał się przelazem
morskim do São Francisco w
Santa Catharinie. W drodze spo-
tkał rzeczkę Saaty i przepłynął
ją. Ta kąpiel przypała jednak
na czasy niedawnych przymró-
ków. Podróżnik zaziębił się, do-
stał strasznej gorączki, tak, że
ledwie przytomny dowlókt się
do jakiejś szopy rybackiej od-
chodzącego od przytomności po-
czciwi rybacy dowieźli do São
Francisco lecz w drodze skonał
im. Tak padł niemal u celu swej
tułaczki

Ze świata.

Anglja.

ANGIELSKA PARTJA RO-
BOTNICZA NIE CHCE
KRÓLA.
Londyn. — Na konferen-
cji angielskiej Partji Robotni-
czej (Labour Party) jaka odby-
wa się obecnie w Londynie, de-
legat z Midlesboro postawił
wniosek, że królewska rodzina
nie stanowi już dłużej niezbe-
dnej części konstytucji brytyj-
skiej.

Wnioskodawca wozwał Par-
tję Robotniczą, ażeby wypowie-
dziła się ostatecznie na po-
wyższy temat.

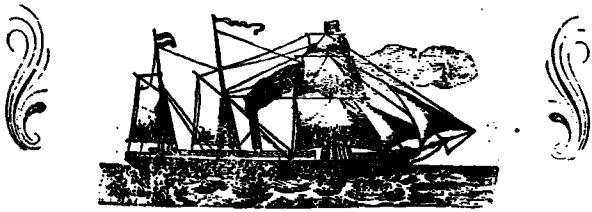
**STUOSOBOWE AERO-
PLANY.**

Londyn, 27. 6. — Na mię-
dzynarodowym kongresie ko-
munikacji powietrznej, firma
Handley i Page przedstawiła
ciekawe projekty budowy ae-

Wiadomości.

Z POLSKI.
**ROZBIÓRKA SOBORU NA
PLACU SASKIM.**

Rozbiórka soboru prawosław-
nego na Placu Saskim zaczęta
została od wewnątrz. Zastępy
wykwalifikowanych robo-
tników pracuje w soborze
zdejmując różne ozdoby. Gdy
wnętrze będzie opróżnione, na-
stąpi zdjęcie kopuły, poczem
rozpocznie się zwykła rozbiór-
ka który ze względu na głębo-
kie fundamenty, potrwa 2 la-
ta. Tak zniknie z Warszawy
ten prawosławny kościół, któ-
ry stylem swoim szpeci stoli-
cę rolski i przypomina lata
rosyjskiej niewoli.

Pierwszy polski okręt handlowy „Lwów”

przejeżdża już na pewno na wody brazylijskie. PRZYJAZDEM JEGO, ogromnie się zajęły koła polskie na wiet w Rio Grande do Sul. Niemniej i władze brazylijskie za wladomione o przyjeździe bardzo się tem zainteresowały. W Rio Grande zażądały władze brazylijskie narodowego hymnu polskiego, który redakcja „Ludu” natychmiast za pośrednictwem pewnego Rodaka naszego wysłała.

W Kurytybie odbyło się zebranie przedwstępne w sprawie przyjęcia „Lwowa” dnia 2-go sierpnia w Konsulacie, na którym przedstawiciele polskich stowarzyszeń uchwalili zwołać na 7-go sierpnia do sali Związku Polskiego obszerniejsze zebranie na godzinę 7-mą celem utworzenia komitetu wykonawczego dla przyjęcia „Lwowa”. Sądzymy, że i z kolonii polskich znajdzie się wielu ochotników, którzy zechcą powitać tego pierwszego posłańca z wybrzeży morskich dalekiej naszej ojczyzny.

W programie, który zostanie ogłoszony, przewidzianym jest wyjazd i zwiedzenie okrętu w Paranaguą i przyjęcie załogi w Kurytybie. Kolonie, już obecnie mogą i powinny omówić sposób uczczenia naszych marynarzy i przyłączyć się do akcji komitetu w Kurytybie.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie.

WYKAZ WYLOSOWANYCH NUMERÓW 4 PZOC PAŃSTWOWEJ POZYCZKI PREMJOWEJ

0,990,624	0,455,013	0,503,451
0,743,891	0,141,420	0,390,077
0,908,815	0,742,270	0,270,880
0,451,205	0,912,058	0,593,888
0,724,066	0,050,202	0,244,449
0,515,656	0,722,538	0,467,054
0,759,105	0,751,754	0,168,375
0,372,875	0,188,747	0,728,955
0,018,273	0,808,442	0,808,442
0,945,817	0,483,883	0,470,094
0,909,498	0,467,669	0,849,157
0,088,585	0,433,546	0,715,122
0,513,280	0,851,057	0,40,4345
0,414,606	0,705,415	1,495,803
1,653,418	1,046,715	1,171,745
1,484,540	1,026,230	1,169,127
1,169,127	1,327,337	1,273,099
1,171,414	1,956,738	1,574,618
1,584,494	1,624,251	1,514,707
1,560,518	1,390,389	1,663,585
1,820,072	1,085,701	1,496,896
1,327,779	1,760,390	1,923,561
1,229,096	1,319,853	C d. n.

roplanów dla komunikacji pasażerskiej. Aeroplany mogłyby pomieścić do 100 osób.
8 MILJONÓW NA LOTNICTWO.

Berlin, 28. 6. — Baldwin na posiedzeniu izby gmin złożył dłuższe oświadczenie, wyjaśniające zamiary rządu w sprawie powiększenia angielskiej floty powietrznej. Oświadczył on, że celem reorganizacji sił powietrznych W. Brytanji będzie doprowadzenie lotnictwa do tego stanu, aby się ono stało rzeczywiście środkiem narodowej potęgi Anglii. Najwyższe postulaty, którym rząd będzie się starał uczynić zadość, polegają na zwiększeniu ozyennej floty powietrznej i zwiększeniu rezerw co najmniej o 80 procent.

Reorganizacja lotnictwa w Anglii kosztować ma 8 milionów funtów szterlingów rozłożonych na 2 lata.

Jugosławia.
JAK OBCHODZILI ROCZNICĘ W CZARNOGÓRZE.
Rzym, 28. 6. — Dzienniki donoszą, że w Czarnogórze w rocznicę aneksji kraju przez Jugosławię Czarnogórcy urządzili powatanie. Podpalili kilka

kościółków, wymordowali księży. Władze zarządziły, liczne aresztowania.
(Przyp. Red. Górale czarnogórscy nie mogą przeboleć utraty swej niepodległości i upadku swych królów ze starej dynastji Nieguszów, choć Serbowie są ich pobratymcami, mówią tym samym językiem i wyznają tę samą wiarę).

Niemcy
NIEMCY ZAMORDOWALI ZDRADZIECKO 9 ŻOŁNIERZY BELGIJSKICH.
DUSSELDORF. — Działaniu belgijskich żołnierzy zginęło niedawno w skutek eksplozji bomby, podłożonej przez Niemców pod wóz pasażerski pociągu, którym jechali żołnierze belgijscy na urlop do domów swych w Belgji. Jest to rezultat mowy kanclerza Cuno, tuż nad granicą okupacyjną, w której zachęcał on mieszkańców zagłębia Ruhr do „biernego oporu aż do zupełnego zwycięstwa”. „Bierny ten opór” nazwał premier Poincaré w swej mowie do senatu „oporem zdradzieckim i kryminalnym”.

Rosja.
BOLSZEWICY WYSTAWIAJĄ OLBRZYMIĄ PIRAMIDĘ DLA UCZCZENIA SIEBIE BERLIN. — Rząd bolszewicki zamierza przyćmić faraonów egipskich i wystawić olbrzymi pomnik w kształcie piramidy dla upamiętnienia zasług bolszewizmu. Będzie to najwyższa budowla w świecie na 1,302 stóp wysoka, zbudowana cała ze stali i szkła i — co więcej — obracająca się na swej podstawie. Je ten obrót piramidy dookoła podstawy będzie trwał 365 dni. Na wierzchu piramidy będzie się znajdował olbrzymi glob, który również ma być ruchomy. Pełny obrót globu dookoła osi ma trwać 30 dni.

Cała budowla będzie więc nie tylko pomnikiem, ale pełnić będzie także funkcje kalendarza i zegara.

Rosyjscy artyści i inżynierzy należący do komisariatu sztuk pięknych przy rządzie bolszewickim, są już obecnie zajęci przygotowaniem planów do budowy tego kolosu, który stanie w pobliżu Moskwy. Pomniki stawia się przeważ-

nie zmarłym, ustępującym... czyżby przecucie?

St Zjednoczone SAMOLOT WJAWALCE Z GASIENICAMI.

Wiadomo jest jak wielkie szkody wyrządzają w lasach niektóre owady. Zdarza się że całe obszary lasu padają ofiarą zniszczenia choć drobnych ale za to licznych gąsienic. — Otóż pomyslowi amerykańscy znaleźli i na to skutecznego sposobu.

W okolicach Ohio rozmnożył się pewien gatunek motyla, którego gąsienice objadają doszczętnie liście drzew. Zwyczajnie skrapianie za pomocą siłkawk plynami trującymi nie dały prawie żadnych wyników. Ktoś wpadł na pomysł użycia samolotu do tępienia szkodnika. Cała akcja przedstawia się w ten sposób.

Truciznę sproszkowaną (arsenian ołowiu) umieszczono w specjalnym rezerwarze umocowanym obok lotnika. Odpowiedni mechanizm powodował wysypywanie się proszku podczas gdy samolot unosił się w powietrzu, ponad lasem. Wysypujący się proszek, tworzył za posuwającym się szybko samolotem długą, wolno opadającą ogon na zagrożone szkodnikiem lasy, obsypując korony drzew. Rezultat był świetny. Obliczono, że na 100 gąsienic 90 martwych leżało na ziemi.

DZIAŁ GOSPODARCZY.

O PSZCZELNICTWIE (Ciąg dalszy). SMUTNE LICZBY.

Przedmowa: Prawda powiedzawszy, to owa statystyka podobna do topieli pochłaniającej nasz postępek i oświatę. A przedstawia się następująco:

W 1918 roku istniało 167 browarów i fabryk do wyrobu rozsmarowanych i tak: piwa słaskiego wyrobiono 6,286,348 litrów, białego 7,583,973, ciemnego 2,775, wina 909,134, wód seltzerkich i lemonad 268,775 co razem u czyni 15,267,005 litrów.

Przyjmijmy przeciętną wartość, podług obecnych cenów je nego milirca za 1 litr, a więc w tej topieli przepada rocznie 15,267,005 milirów. Pomysłmy Bracia, ile to w ten sposób bratniej krwi — ile to zmarłych i ohydnych zbrodni, ile to w tej topieli, mieści się los zbitych i niedzieli, a uciekających przez okna?

Ile to ton i dzieci umiera co roku w skutek przedziobienia się, po całonocnej wędrówce po roszach ze strachu? ale od tego ten strach pochodzi, to już sam-wiecie.

Z powyższej liczby wypitego trunku, przypadnie się mniej jak jedna trzecia na LUDNOŚĆ POLSKĄ, ale kr-tusi się ta niesprawiedliwość, bo czy nie połowa, no ale każdy cygan chwali swoje dzieci, to też i ja będę ołoco leg-dzielięły w swem zaprzyntowaniu, a zatem przypada na polonij więcej niż pięć milionów milirów.

Co na strasza? Nie, nie by to można utrzymać szkół za 1-pieniąd? Czyżby wszystko? nie, 5 procent to co niemiernie w odzianie doprzę, to uczył 50 t. siętych milirów, dodajmy do drugich 5 proc. zgubionych pieniędzy podczas nierzęd-wiel, d-dajmy narazie 10 procent na te garank, taterz i sprząty domowe, które zostają pobite i połamane gdy mają wróci d domu pijany.

A czy jesteśmy w stanie obliczyć to co doktorzy zbl. rą za potmane rco i nogi, w stanie nierzęd-wiel, a to co zbl-daję pokradną z wozu, podczas gdy gospodarz pije we wędzle.

Pomyślmy nad tem drodzy bracia, ile to wyrzucamy rok rocznie. A GDY PRZYJ-DZIE NAM DAĆ JEDNEGO MILIRJA NA SZKOLE JAK TO JRST BAROZO TRUDNO WYDOBYĆ GO Z NASZEJ SAKWY. — M. SZYGALSKI — C. d. r.

Korespondencje.

São Feliciano, 16 lipca 1923 roku
Szanowna Redakcjo!
Zechce P. T. Redakcja uwzględnić os-tatnich planu swego co na-tępuje:
Wyształtany w „Sakce” N. 10 b. r.

korespondencję p-dpisaną przez ob. W. Topaczewskiego, wystosowaną pod adresem nauczyciela i organisty p Karla Muszyńskiego, w której pod płaszczykiem przysławia „Uzył Marcin... zarzuca mu niu two”

Komitet Tow. „Ludu” na zebraniu miesiecznym dnia 1-go lipca uchwalił przeciw temu zaprotestować — i stwierdzamy również, iż ob. K. Muszyński z powierzonych dlań obowiązków, wykazuje się znakomicie, tak z zawodu nauczycielskiego, jak i z zawodu organisty, z którego pracy jesteśmy zadowoleni wielce wszyscy.

Prezes: LUDWIK JANOWIK
Sekretarz: JOZEF LEMPEK

Ostatnie wiadomosci

W NIEMCZECH z powodu ogromnej drożyzny i niesłychanego spadku marki niemieckiej przychodzi po wielkich miastach do ciągłych rozruchów i napadów na sklepy, sklepy i kramy z żywnością. Komuniści podniecają ludność. Walki z policją nieustanne. Ofiary w zabitych i rannych są po obu stronach. Tak było w Bromie, Berlinie, Neuruppin i we wielu innych miastach.

Wedle gazety berlińskiej „Lokal-Anzeiger” załali Berlin stolicę Prus, złodzieje kieszonekowi z Warszawy, Rumunji i Galicji. Wśród białego dnia giną przechodniom różne rzeczy.

(Przyp. Red. Wreszcie widać już skutki obostrzeń rządu polskiego; Żydzi rosyjscy pracujący przez bolszewizm dla Niemiec pojechali teraz nago-scinne występy do swych sprzymierzeńców i przyjaciół do Berlina).

PREZYDENT MINISTRÓW ANGIELSKICH Stanley Baldwin uskarżał się na Francję i Belgję, że zwłoczą z odpowiedzią na notę angielską w sprawie obsadzonych obszarów niemieckich i premier boi się, że odpowiedź nie będzie stanowczą a tylko przewlecze już i tak drażliwą sprawę.

W KONSTANTYNOPOLU obchodzili Turcy 24 go lipca uroczystość dzień zawarcia pokoju po 9-letniej wojnie, która skończyła się straszną klęską Grecji, rzezią i tulactwem setek tysięcy chrześcijan z Malej Azji.

Grecy obwiniają Lloyd George'a o klęskę i nieszczęścia swojej ojczyzny we walce z Turkami.

W KOBLENCJI W NADRENI W NIEMCZECH odbyło się ogromne 3000 głów liczące zebranie zwolenników niepodległości Nadrenji i oderwania jej od Niemiec. Zebrani żądali odwołania k. Marsza Kzeszy niemieckiej i ustanowienia rządu tylko z rodowitych Nadrenczyków, którzyby ludność zaopatrzył w żywność i zapobiegł głodowi.

Francja, Anglja i Belgja popierają ten plan w końcu go przeprowadzą. Uchwały z wieu przesłano interesowanym rządóm i Papieżowi.

DO SPRZEDANIA.
Na sprzedaż są w Abranches, pod Kurytybą, DWA SZAKRY w jednym kawałku, Ziemia urodzajna, wypoczęta, bez zabudowań gospodarskich. Położenie o pół kilometra od kościoła, szkoły i najbliższej wendy.
Informacje w Wawrzyńca Szczepańskiego lub we wendzie Wito-sławskiego w Abranches.

UWAGA!

Na małą fazendę, starsza i poważna rodzina brazylijska poszukuje (bezdzielną parę małżeńską) DWOJE LUDZI BEZDZIETNYCH, (najwyżej z 1 synem starszym). Praca lekka, rolna, a dla kobiety w kuchni i gospodarstwie domowym. Wynagrodzenie dobre. Przyjmie się tylko ludzi stałych i pracowitych.
Blizsze wiadomości w domprzy ulicy MARECHAL DEODORO Nr. 50

BOLSZEWICY z Rosji wysyłają do Niemiec i wczoraj przed listopadem 400 t. żywności zbożowej a obiecują jeszcze 3 miljonów w zimie, choć całe pro-cie w Rosji wymierają z głodu.

Niemcy uiszczają zapłatę w różnych towarach i wyrobach. CHŁOPI NIEMIECCY nie chcą przyjmować marek niemieckich i za produkt biorą tylko towary. Handel zamienny wzrasta — każdy czemś handluje.

PREZYDENT STANÓW ZJEDNOCZONYCH HARDING w swej podróży powrotnej z Alaski bardzo niebezpiecznie zachorował i w mieście São Francisco umarł dnia 3-go sierpnia b. r. wedle telegramów najnowszych.

Wedle telegramów angielskich, obwołanie niezależnej od Niemiec Republiki Nadmieckiej nastąpi w krótkim czasie.

TELEGRAMY Z MEKSYKU donoszą, że słynnego zbrodniarza, złoczyńcę i obdziercę kościołów generała Villę kazal podobno rząd zamordować gdyż czynił przygotowania do nowej rewolucji.

W BIRMINGHAM w Anglii odbędzie si wielki zjazd katolików angielskich, który będzie trwał przez 4 dni, a przewodniczyć mu będzie kardynał Bourne.

UWAGA!

Poszukuje się 10 do 20 robotników do robót drzewnych przy budowie MOSTÓW i BUDYNKÓW.

Płace tygodniowe

Objasnić udziela p. SAPORSKI w swoim domu PRZY SZOSIE DO SANTA FELIODEADE (przedłużenie ulicy Avenida Dr. Jayme Reis).

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE TOW. TA-DEUSZ KOŚCIUSZKO-ŁACZNOŚĆ I ZGODA

odbędzie się dnia 5-go sierpnia b. r. we własnej sali o godzinie 2-giej po południu. Rozstrzygane będą sprawy nadzwyczaj ważne: Podwyższenie wplat miesiecznych oraz budowa domu.
Upraszta się wszystkich członków o jak najwcześniejsze przybycie. ZARZĄD.

Tow. Tadeusz Kościuszko — Łączność i Zgoda uprasza wszystkich członków posiadających akcje, o przybycie na uroczyste spotkanie 8-go września b. r. w celu ich wyliczenia. Kto do tego czasu akcji swych nie zgłosi, traci je na korzyść Towarzystwa. ZARZĄD.

KURS PIENIĘŻNY.
Funt sterling 172,000. frank francuski 588 rs., lira 425 rs., dolar amerykański 98,000 milirów portugalski 450 rs., pes argentyński papierowy 8230, złoty 7480, peso urąg. 7830, peso hiszpańskie 1950, marka niemiecka 100,000 za 15, marek polskich 19400 za 15.

FABRICA DE ADUBOS QUIMICOS — ROGGE & WEIGANG
Curitiba — Rua Graciosa N. 128 i 130 --- Telefon 230 --- Paraná
Rolnikom polecamy po cenach najniższych nasze szluczne nawozy uznane powszechnie jako najlepsze dla roli pod uprawę miji, kartofli, fitonu i t. p.
Worek (50 kilogramow) tylko 14\$000.

BANCO NACIONAL DO COMMERCIO

ROK ZAŁOŻENIA 1915 - CENTRUM W PORTO ALEGRE
Kapitał Zakładowy 25,000,000 - Rezerwy 19,417,280\$050
SIEDZIBA FILJI W KURYTYBIE, WE WŁASNYM
GMACHU:

Rua 15 de Novembro N 41 - Róg ulicy Mar. Floriano
Adres dla telegramów: **BANMERCIO** -
Caixa Postal 136

Posiada 53 filij w najgłówniejszych miastach stanu Rio Grande do Sul, 3 w stanie Santa Catharina: we Florianópolis, Joinville, Blumenau, Lages, Itajubá, Porto União, Laguna i Brusque.

5 w stanie PARANA: W KURYTYBIE, Ponta Grossa, Rio Negro, Paranaguá i Guarapuava.

2 w stanie Matto Grosso: w Corumbá i Campo Grande.

Pracuje za pomocą rozległej sieci korespondentów w kraju i zagranicą. Potrąca wekale i czeki w walucie krajowej i zagranicznej.

Udziela pożyczek, skupuje i sprzedaje waluty.

Wysyła nakazy płatnicze listownie, czekami lub telegraficznie do wszelkich miejscowości w kraju i zagranicą.

Zajmuje się ściąganiem długów handlowych.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący (conta-corrente), za wypowiedzeniem i na stały termin, płacąc korzystne procenty.

Utrzymuje osobny oddział wkładek ludowych, usnany przez Rząd Federalny, dla drobnego przemysłu, przyjmując wkładki od 21,500 do wysokości 5,000,000, wypłacając zaś do wysokości 1,000,000 tygodniowo bez poprzedniego wypowiedzenia.

Przyjmuje kosztowności, walery, polico i t. p. celem przechowania, nie eo przeznaczony jest obszerny i mocny dom pewny.

Zajmuje się ściąganiem rachunków i należności z urzędów skarbowych, federalnych, stanowych i municy, alnych; zakładów fabryk, handlow i t. p.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR

KURYTYBA - RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.
WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roetgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

"A VENCEDORA"

FABRYKA KARMELKÓW I CUKIERKÓW W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:

Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych. Prócz tych mam inne jeszcze gatunki specjalne nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tym, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Łachowski
CURTYBA - Rua Cabral N 53 - PARANA

KOLONJA Cel QUEIROZ (Amola Faca)

Przeprowadza parcelacje i udziela informacji:
WŁADYSŁAW RADECKI - GUARAPUAVA - PARANA

Na kolonji ERECHIM W RIO GRANDE DO SUL udziela informacji bliższych p. BOLESŁAW WENCLEWSKI W BARRO

Najlepszy srodek od reumatyzmu

REUMATOL

DOSTAC MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 - Kurytyba.

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NARZĘDZIA ROLNICZE, FARBY, OLEJ, DROBNE RZECZY, SZKO DO OKIEN i t. d. - ŻELAZO W SZTABACH.

Kupujcie tylko

W CASA VERMELHA
Rua José Bonifacio N. 15.

Niemieckie farby „BAYER“

dla użytku domowego celem farbowania walcianych, bawelnianych i jedwabnych materiałów sprzedaje się we wszelkich ilościach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm“

RUA RIACHUELLO N. 52 - CURITYBA - PARANA
(Gdzie miał sklep p. Piotr Harmata).

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w Thomas Coelho

STACJA KOLEJOWA BARIGUY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno francuskie jak i inne.

Cegielnię tę, dawniej własność p. Jana Woźniaka nabyła spółka polska p. p. Jana Filipaka, Józefa Rosola i innych. Obsługa zamawiających rzetelna, transporty wyrobów staranne. Nadmieniamy, że dachówkę francuską cegielni z Thomas Coelho wyszczególniono na przedwstępnej wystawie w Kurytybie.

CASA IDEAL

CURITYBA - RUA JOSÉ BONIFACIO N 9 - PARANA
W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurytyby nie omieszkajcie odwiedzić naszego sklepu obuwniczego. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwniczą, jesteśmy w stanie obsłużyć każdego fregruza wrodle gustu i życzenia.

Prócz obuwniczej najrozmaitszego gatunku prowadzimy także wielki skład

pończoch, gum, farb, szuwakarów i cholewerek.

OBŚLUGA TAKŻE W JĘZYKU POLSKIM. - FILIĘ NASZĄ PRZY ULICY 15 DE NOVEMBRO N. 51 LIKWIDUJEMY OD 1-go MAJA B. R.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Siłę Herkulesa

dodaje piwo z browaru

ATLANTICA

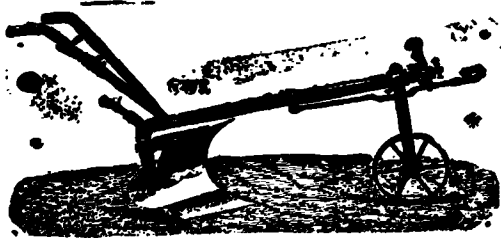
przewyższające wszystkie inne.

CURITYBA CAIXA POSTAL 140 **Casa Metal** CURITYBA RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

WIELKI SKŁAD ŻELAZA I STALI, W SZTABACH I W PEYTACH, ŚRUB, GWOZDZI, RUR, ŁAŃCUCHÓW I INNEGO ŻELASTWA DO WOZÓW.

Wszelkiego rodzaju rzemiosła i maszyny
OLEJE, SZKŁA, DRUT GŁADKI I KOLCZASTY, MASZYNY ROLNICZE I T. P.

Fabryka Pieczętek

FRANCISCO J. GONÇALVES

Praca Senador Correia N. 3 - Curityba - Parana.

Klize, pieczętki różnego rodzaju i rozmiaru.

CENY UMIARKOWANE! CENNIKI ZA DARMO!

Fabryka Cukierków

„AURORA“

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatunkach i karmelki owinięte w papier (balas) we wszystkich odmianach.

Ulica Martim Affonso N. 16
CORITYBA, PARANA, BRASIL

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że z dniem 5-go lipca otworzyłem przy ulicy São Francisco N. 56 (esquina rua Barão do Serro Azul) w Kurytybie

Gospodę Polską

w której Szanowni Rodacy znajdują za umiarkowaniem wynagrodzeniem wygodnie urządzone pokoje i kuchnię smaczną i zdrową. - Przyjmuję stałych stołowników za umiarkowaniem wynagrodzeniem.

BEZPŁATNA KAPIEL GORĄCA I ZIMNA

Artur Gosławski

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonji „Bom Successo“ sprzedaje się pierwszej klasy ziemię herwalową i bardzo urodzajną ziemię do sadzenia.

Kolonja „Bom Successo“ jest węzłem łączącym drogi Florianópolis - Blumenau - Timbo - Itayopolis - Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkwów, 10 alkwów i 200 alkwów. Każda fazenda ma kemp, herwa mate i ziemię uprawną. - KUPUJCIE!

Bliższych informacji udziela agencja kolonizacyjna.

Germano Ortel
Itayopolis, Estação Mafra, Santa Catharina. 19

JACEK DROMLEWICZ

LEKARZ - DENTYSTA

Zęby sztuczne z podolebieniem i bez podolebienia w złocie i kruszku. Płombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna. CENY PRZYSTĘPNE.

Curityba - Rua Riachuelo N. 8

Przedsiębiorcy i kupcy ogłaszajcie się w gazecie „LUD“!